

Քաղաքին հիւսիսային արևմտեան կողմերը բանի մը մեծամեծ պարսեղներ կան, որոնց մէջ քանիք մէջ բարձրաբերձ ծառերով թաւ անտառներ ալ կը գտնուին նախնի թաղաւորներէն տնկուած։ Այս պարսեղներուն, որոնց անգղիարէն Բաբի կը սեն, բոլորովը երկաթէ վանդակապատով պատած է, դռները առաւօտուն կանուխ կը բացուին ու դիշերը ուշ առնէ կը գոցուին։ Այժմէն նին աշխարհի ամէն կողմերէն բերուած զանազան հագուստաւորու հետաքրքրական տունիկեր, ծա

ՌՈՒՍԻԱ . Վարսովյա . 2-14 Մայիս : Ռուսաց վեհապալատը կայսրը և օգոստոսական կայսրուհին երեկ իրիկուն հասան այս մայրաքաղաքը բազմաթիվ պաշտոնատարներով : Այս բարեբաղդ գեպին համար նոյն գիշերը բոլոր քաղաքը փառաւոր ճրագավառութիւն եղաւ : Վսեմափայլ Մէյէնտորֆ սեպուհը , որ Վստրիոյ տէրութեան թով Ռուսաց դեսպան է , երեկ հասաւ այս մայրաքաղաքը : Վէնայէն գալով : Բրուսիոյ թագաւորը և իւր առաջին պաշտօնեան մօտիւ որ Մանթայֆէլ այս օրերս կըստատուի ի Վարսովյա :

Կըհաստատեն թէ օգոստոսական Նիկողայոս կայսրը՝ Բրուսիոյ թագաւորին հետ տեսութիւն ընդէն ետեւ , Վստրիոյ կայսեր հետ ևս Շվեյցի մէջ խորհրդակցութիւն մը պիտի ընէ :

ՊԵՆՏԻԱ . Պրուսիա . 12-24 Մայիս : Ազգային խորհրդանոցը ժառանգութեանց հարկին օրինաց վրայօք կառավարութեան դէմ բուհարկութիւն ընելով , պաշտօնէից ժողովը իւր հրաժեշտը տուաւ , բայց տակաւին նոր դահլիճ մը չհաստատուեցաւ :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ . Պերլին . 5-17 Մայիս : Օգոստոսական թագաւորը ամսոյս 15ին մեկնեցաւ Վարսովյա երթալու , և կըկարծուի թէ մայիսի վերջը հաղիւ թէ կրնայ վերադառնալ իւր մայրաքաղաքը : Հաստատուեցին կըյուսացուի թէ մայիսի 31ին ըստ նոր տուածին՝ Ռուսաց վեհապալատը կայսրը Վերլին պիտի գայ , փանդի անոր պալատը քանի մը օրէ ի վեր պառտաւորութիւններ կըլինեն և սրահները կըգործարուին :

Տըքսի Վերմանսկեր ժողովոյն խորհրդակցութիւնները վերջացան ամսոյս 3-15ին , և այս վերջին նիստին մէջ որոշուեցաւ թէ դաշնակից տէրութիւնները կըպարտաւորին պատրաստ պահել դաշնակցութեան բանակին համար իրենց բաժնին վերաբերեալ զօրքը , որպէսզի ամէն զիպուսական պարագայից դէմ զգուշութիւն մը եղած ըլլայ :

ԲՈՐՈՒՄԻԱ . Իլլյունա . 1-13 Մայիս : Սալոնիկի զօրապետը անհամբերութեամբ կըսպասուի այս մայրաքաղաքը , ուր անիշխանութիւնը օրըստօրէ յառաջանալու վրայ է : Տնտեսական թագաւորն այրը՝ Վերտինանտո թագաւորը , որ տէրութեան բոլոր զօրաց ընդ հանուր հրամանատարն էր , իւր պաշտօնէն պարտաւորեցաւ հրաժարիլ : Սալոնիկի մարաշիտը տէրութեան բոլոր զօրաց հրամանատարութիւնը իւր վրայ առաւ , և ըստ հաճոյից հրամանագիրներ կըհրատարակէ , ինքնիշխան կերպիւ մը կառավարելով զտէրութիւնը : Պաշտօնէից նոր ժողով մը տակաւին չհաստատուեցաւ , և այս կարգադրութիւնը անշուշտ Սալոնիկի հասնելէն ետեւ ի գործ պիտի դրուի : Այս ծերունի զօրապետը կըխոստանայ ժողովրդեան թէ , իլլյունա հասնելուն պէս նախընթաց կառավարութեան անարժան և գաղտնաբերութիւն ընթացքը պիտի փոխէ , և սահմանադրական դաշնաց թուղթը պիտի բարեկարգէ , որպէսզի Բորթուկի ազգին քաղաքական ազատութիւնները միշտ անվնաս և անսահման մնան :

ՔԱՆԱԶԱՆ ԽԱՐԻՔ

Չփառնաւ , 23 Մայիս :

Անուամեծար Վեգճեան Պօղոս աղան և յարգոյ իւթիւնեան կարապետ աղան ամսոյս 19ին գաղղիական շոգենաւով հասան Իզմիր Փարիզէն գալով , և նոյն իրիկունը շարունակեցին իրենց ճանապարհորդութիւնը Կոստանդնուպօլիս երթալու :

Իւթիւնեան կարապետ աղան՝ Փարիզի վաճառականութեան բարձրագոյն դպրոցին յառաջդէմ աշակերտներէն մէկն է , ուրտեղ իւր ուսմանը յաջողութեամբ կատարելով և օրինակար վկայական ստանալով կըդառնայ այժմ ի հայրենիս իւր ի Կոստանդնուպօլիս :

Մեծին Բրիտանիոյ օգոստոսական թագուհին ծննդեան տարեգարձը ամսոյս 12ին շաբաթօրը սովորական հանդիսիւ կատարեցաւ քաղաքիս Մեգլիոյ հիւպատոսարանը : Այսօրին քաղաքիս ամբողջներէն և նաւահանգիստը գտնուած պատերազմական նաւերէն թնդանութիւններ արձակուեցան ի պատիւ տոնախմբութեանս :

Իգլիստոսի մեռնող Կարահիմ փաշային օրդին փեմափայլ Լամայէլ պէյը ամսոյս 13ին աւստրիական շոգենաւով հասաւ Իզմիր , ուր քառասորեայ զօր շութեան սահմանեալ օրերը ըմբռնելով մայիսի 17ին Կոստանդնուպօլիս գնաց :

Վսեմափայլ Խոսրով պէյը և իւր հօրեղբորը գին յարգոյ Հալիլէ Ֆէնտին յիշեալ շոգենաւուն մէջ կըգտնուէին , և շարունակեցին իրենց ճանապարհորդութիւնը Կոստանդնուպօլիս երթալու :

Վամսի զօրաց հրամանատար փեմափայլ Սուսամֆա փաշան ամսոյս 17ին հասաւ Իզմիր յիշեալ կողմէն գալով , և նոյն օրը ճանապարհ ելաւ մայրաքաղաքը երթալու : Վամսի ազգային ժողովը իւր գործերը կատարեւ ի սորայի մէջ , և երեսփոխանները մեկնեւ են իւրաքանչիւրը իւր գիւղը երթալու :

Ռուսաց դեսպան փեմափայլ մասիւ տը Գիւգովին աղնուհի ըմբիւր մայիսի 14ին աւստրիական շոգենաւով Իզմիրէն անցաւ Խոսիւ երթալու , ուր քանի մը ամիս պիտի մնայ օգտփոխութեան համար :

Թեպէտեւ շաբաթէ մը ի վեր անձրեակից ամպերը կըպարտին մթնոլորտին մէջ , բայց անձրեւ չեկաւ տակաւին : Ի վերայ այս ամենայնի օդայն սաստիկ տաքութեանը զգալի ցուրտ մը յաջորդեց քանի մը օրէ հետեւ , և Ռեմանի ընդամենը որ յառաջմանէ 23-24 ստորիւն կընշանակէր շուքի մէջ , այժմ 16-17ի իջաւ :

Պրուսայէն մայիսի 16 ամսաթուով կըծանուցանեն մեղ թէ , նոյն քաղաքի Հայոց դպրոցին աշակերտաց հարցաքննութիւնը խիստ փառաւորութեամբ կատարուեւ : Այս ազգային ուսումնասիրական ժողովոյն հանդիսագիր և դպրոցին բարեկարգ զարգացմանը խնամարար գերապատիւ սրբազան Գէորգ արքեպիսկոպոսին կողմանէ յատկապէս հրաւիրուած ըլլալով , հայազգի գիւսաւորներէն ի գտն շատ երեւելի անձինք ներկայ գտնուեւ են այս հարցաքննութեան հանդիսին , այսինքն՝ բարձրագոյն Սարիմ փաշային տեղակալ Ստրէտովին պէյը , փեմափայլ Վիլիսի փաշային գործակալ Հաֆըզ Իսմէր էֆէնտին , և կըքուտահ Սէհէմմէտ էֆէնտին , Պրուսայի քաղաքական ժողովոյն առաջին բարտեղար Սուլթան էֆէնտին , յիշեալ ժողովոյն անդամ հաճի Խալիլ էֆէնտին , Պրուսայի արքունի դպրատան վերատեսուց Սիւրուայ Սուստոֆա պէյը , մետաքստան վերապետ Հիւսէյին պէյը , և այլք : Այլեւ Մեգլիոյ և Վաղղիոյ հիւպատոսաց ընտանիքը , Յուսոյ գերապատիւ արքեպիսկոպոսը և նոյն ազգին նրեւելները , նմանապէս Հռոմէական Հայոց երեւելները և ուրիշ պատուաւոր անձինք : Սարիմ բրաժնու թեան աշակերտները քաղաքածոյն երգով մը ողջունեւ են այս հանդիսականաց գալուստը , և յետ այնորիկ հայերէն ճառ մը կարդացուեւ , և ապա սկիզբ եղիւ է հարցաքննութեան : Բոլոր աշակերտները գաղաւթ ըննուեւ են Հայերէնի , Տաճկերէնի , Վաղղիարէնի և Յունարէնի մէջ , նմանապէս թուաբանութեան և աշխարհագրութեան մէջ , և հատարութիւն ամէնքն ալ բաջ պատուխան տալով , մեծապէս գոհ ըլլեւ են զհանդիսականները :

Աշակերտները այս ամէն ընդունաց վրայ քննուեւ լաւ ժամանակը իւրաքանչիւր ընդաւլ մէյմէկ համաձայն ճառ կըլլուցուէր , և ընթերցանող բարեմաղթութիւններ կըլլային նախ մեծագոր առատագու թ կայսեր մեծագին կենացը համար և ապա տէրութեան բարեխնամ նախարարացը համար , նմանապէս նոյն դպրոցին բարեկարգը և յատկապէս պերճանքատիւ Ղէզայիլիեան Սիւրախիմիային բարեբաւորութեան համար մտերիմ բարեմաղթութիւններ կըլլեւ են :

Այս ազգային փառաւոր հանդիսին օրը , մեծ ուրախութեան և միութեամբ թեան օր մը եղիւ է Պրուսայի հայազգի երեւելաց և ժողովրդեան համար , որոնք իրենց սիրելի զաւակաց այսօրին յառաջագիւսութիւնը տեսնելով ընթերցանող սրտիւ կօրհնեն եղբր զՍուստոսմ մտերիմ երախտագիտութիւններ յայտնելով իրենց բարեկարգ առաջնորդ գերապատիւ Գէորգ սրբազան արքեպիսկոպոսին , որուն հայրական յարատեւ խնամց պտուղն է Պրուսայի դպրոցին այս օրինակ զարգացումը :

Արեւիկէ սօրէն ետեւ աւստրիական շոգենաւը թրեւտէն գալով , հետեւեալ նորագոյն լուրերը առինք Լոնտոնէն և Փարիզէն :

ԼՈՆՏՈՆ . 10-22 Մայիս : Նշանուոր նոր գէպը մը չկայ , հանգստութիւնը կըշարունակուի մայրաքաղաքիս մէջ , և Համաշխարհական ցոյցին պայքարները օրէ օր կաւելնան : Մայիսի 16ին օրը յիշեալ տեսարանը մանկու համար ծախուած տոմսակաց տրվեք 4000 լիւրա մթերքին հասեր է : Համաշխարհական ցոյցը բացուեւն ի վեր ամէն օրուան ծախուած տոմսակաց տրվեք իրաւրու վրայ հաշուելով , 40 հազար ֆրանքէն , այսինքն՝ 180 հազար զնշն պակաս եղած չունի :

ՓԱՐԻԶ . 12-24 Մայիս : Մայրաքաղաքիս օրագրաց մեծագոյն մասը իրենց ամէն ուժովը գէմ կըգրեն անցեալ տարուան մայիսի 31ին հաստատուած օրէնքին , որուն ջնջուիլը կընդգրեն : Կըհաստատեն թէ հասարակապետութեան Կահերէցը ըսած ըլլայ իւր պաշտօնէից ժողովոյն մէջ , թէ նոյն օրէնքը բարեկարգութեան կարօտ է , և պաշտօնէաները պատասխանեւ են թէ կըհրաժարին իրենց պաշտօնէն , եթէ այդ բանը ի գործ դրուելու ըլլայ :

ՔԱՆԱԶԱՆ ԽԱՐԻՔ

Չփառնաւ , 23 Մայիս :

Սեր վերջի թիւէն ետեւ քաղաքիս առուտուրը երեւելի փոփոխութիւն մը չընկալաւ : Վիսիւնի վերջի վաճառու մը 106 զնշն եղաւ չէքն : Փալամուտը զիւրաքանչիւրէ միշտ Վիսիւնի առաջին տեսակին գինը՝ 65-66 զնշն կենդինարը և երկրորդը՝ 55-56 : Բամպակը խիստ հանդարտութեան մէջ է , և 220 զնշն առնող չկայ : Չբանուած բուրդը ըստ տեսակին՝ 205-215 զնշն կենդինարը : Տորոնի գնաց նոր փոփոխութիւն մը չեղաւ : Խահիլէն ըստ տեսակին կըծախուի 570-590 զնշն հարիւր օխան :

Լիւնայի քաղաքի տեսութեան :

Լոնտոն	111 1/2 - 111 1/2	Հիւսիսային շոգով :
Մարսիլիա	178 1/2 - 179	
Թրեւտ	345 - 346	

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

ՆՈՐԱՏԻՊ ՄԱՏԵԱՆ

ՄԵԿԵՆՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՌՈՅՆ ՊՕԼԱՍԻ ԱՌԵՓԵՍԱՏԻՍ

ՅՕՐԻՆԵԱԼ

Ի Բաղնարիւն Պերոս Երեւանի քաղաքի Լաւալեան Ինքրոմեանց , ի Բաբանու-Լիւնի մայր Լիւնոյն պրէյ Լիւնոյն :

ՏՊԵԱԼ

Ի Սարբ Երեսաղէմ յաթի Տեառն 1851

Ի պարսիկ պրէյ Յալիլեանց :

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՐԻՑ

Յիմաստարական և ի վարդապետական ոճն խոսեցաւ : Յարժանապատիւ Ղրիգոր վարդապետ Կոստանդնուպօլիսէն ի Բաբանու պրէյ Լիւնոյն Երեսաղէմի :

ՏՊԵԱԼ

Ի Սարբ Երեսաղէմ յաթի պեառն 1851

Ի պարսիկ պրէյ Յալիլեանց :

Այս երկու գիրքը մաքուր տպագրութեամբ քաղաքիս պարիկ թերթի վրայ տպուած է : Առաջինը 804 և երկրորդը 176 երես է : Այս երկու պատուական մատենից մէջ պարունակեալ նիւթից վրայօք աւելցող կըհամարիմ խօսեւոր , քանզի յայտնի է որ խիստ հօգեւած և ընթերցողաց բարեպաշտութիւնը աւելցնող նիւթեր են :

Հրատարակիւ և տեղ լրագրոյ :

Դոկա Վ . Պալլապրէան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱԼՈՅՍՈՅ ԵՐԵՎԱՆԵԱՆ